

Krizin Sebebi Ne Olursa Olsun Krizden Doğrudan Etkilenenler Çalışanlar Oldu

Tibet EĞRİOĞLU

Adecco Türkiye Genel Müdürü

Amerika'da başlayan ve ülkemizi de içine alan ekonomik krizin çalışma hayatına doğrudan etkisi olmuştur. Uluslararası çalışma örgütü (ILO) küresel ekonomik kriz nedeniyle gelecek yılsonuna kadar dünyada 20 milyon kişinin işini kaybedeceği ön görüşünde bulundu. ILO'nun uluslararası para Fonu'nun tahminlerine dayanarak yayınladığı rapora göre, en çok iş kaybı inşaat, emlak ve otomotiv sektöründe yaşanacaktır.

Krizin sebebi ne olursa olsun krizden doğrudan etkilenenler çalışanlar oldu. 2003 yılında hayat geçen 4857 sayılı iş yasamıza bu dönemlerde çalışanları ve işverenleri koruyan ve yol gösteren maddeler eklenmiştir.

İşsizlik sigortası kapsamında, işini ekonomik krize dayalı olarak işletmesel nedenlerden kaybedenlere işsizlik sigortası ödeneğinden yararlanılmaktadır.

İşverenlerin, genel ekonomik kriz ya da zorlayıcı sebeplerle işyerlerindeki haftalık çalışma sürelerini geçici olarak önemli ölçüde azaltmak durumunda kalması veya mevcut faaliyetlerini tamamen veya kısmen geçici olarak durdurması söz konusu olursa; İşsizlik Sigortası Kanunu'na göre sigortalı sayılan çalışanlara (işverene değil) çalışmadıkları sürelere ilişkin olarak **kısa çalışma** ödeneği verilir.

İşveren, iflas ya da iflasın ertelenmesi, konkordato ilanı veya aciz vesikası alınması nedenlerine bağlı olarak ödeme güçlüğüne düşer ve çalışanlarının ücretlerini ödeyemezse, çalışanların iş ilişkisinden kaynaklanan ve ödenmeyen ücret alacaklarının üç aylık bölümü İşsizlik Sigortası Fonu kapsamında yer alan "Ücret Garanti Fonu"ndan karşılanır. Bu uygulamadan yararlanacak işçilerin, işverenin ödeme güçlüğüne düştüğü tarihten önceki bir yıllık süre içinde aynı işyerinde çalışmış olması koşulu aranır. Ücret Garanti Fonu'ndan yapılacak ödemelerde, temel ücret esas alınmasına karşılık, ödenebilecek ücret, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca belirlenen kazanç üst sınırını aşamaz.

Türkiye İşkur'undan alınan bilgilere göre ocak ve Şubat 2009 aylarında işsizlik ödeneği için toplam 148 bin 383 kişi müracaatta bulundu. Kasım 2008'den mart 2009'a kadar 1.501 firma, 135 bin 23 işçisi için kısa çalışma talebinde bulundu. İncelemeler neticesinde ise 131 firmanın talebi kabul edildi.18 bin 442 kişi kısa çalışma ödeneğinden yararlandı.

Global krizin ekonomiye ve çalışanlara etkisini tam olarak ortadan kaldırmak mümkün olamamakla birlikte hem işverenleri hem de çalışanları mümkün mertebe yasa çerçevesindeki

özömlerle rahatlatılmaya çalışılmakta. Asıl önemli ise yeni yatırımların Türkiye'ye gelerek istihdamın arttırılmaya çalışılmasıdır.